

INKERILÄISTEN viesti

3 / 2023

Kansikuva: Hetu Lempinen omaasukua Opramei ja tytär Olga Lempinen ja Galina, jonka poika Konsta Tchetchine on kirjoittanut lehteen jutun Lempisten suvusta.

Numero 4/2023 ilmestyy viikolla 51. Aineisto toimitukseen 29.11. mennessä.
Numero 1/2024 ilmestyy viikolla 9. Aineisto toimitukseen 3.2. mennessä.

TÄSSÄ NUMEROSSA 3 / 2023

Pääkirjoitus	3
Kaukopartiotitareiden viimeiset leposijat	4
Syyskokouksen kutsu	7
Valkeasaaren Lempisten suvun tarina	8
Inkeriläisten laulun ja tanhun voimaa	13
Tapahtumakalenteri.....	15

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA

Suomen Inkeri-liitto ry.
www.inkeriliitto.fi
suomeninkeriliitto@gmail.com
Puheenjohtaja:
Juhani Valo
p. 0400365867 leewi03@jippii.fi

TOIMISTO

Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset.
Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo
Käpyläncukuja 1, 00610 Helsinki
tai p. 045 261 2342 arkisin klo 9.00–15.00

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN

suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

PANKKI

Kaikki Suomen Inkeri-liitto ry:lle tulevat maksut: FI51 8000 1200 3063 64.

ILMOITUKSET/€

1/1 sivu 250€
½ sivu 135 €

¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2023

40€ EU-maat
45€ muualle

TILAAMINEN

Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee lähettää myös puhelimitse tai postitse Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS

Päätoimittaja: Juhani Valo
Toimitussihteeri:
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE

Renkkelintie 28, 40950 Muurame
p. 050 599 6773
inkerinviesti@suomi24.fi

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ

Hallituksen pj. Antti Kokkinen
Haarniskakuja 4 A, 02610 Espoo
antti@tanttioy.com
+358 504860 044

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA

(hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev 6, SE-43835 Landvetter
p. +46 (0) 706 792 367
vihtori.aitman@gmail.com
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili
173888-9

PAINOPIAIKKA

Picaset Oy, Helsinki

ISSN 1236-9586 (painettu)
ISSN 2670-319X (verkkojulkaisu)

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettyessä.

Pääkirjoitus

Juhani Valo

Olisin halunnut, todennäköisesti viimeisessä pääkirjoituksessani, kertoa positiivisia ajatuksia, mutta en suostu valehtelemaan. Nykyinen Venäjä on samanlainen uhka maailmalle, kuin mitä se oli Stalinin aikaan ja silloin pahimmat vainot kohtasivat silloisen Neuvostoliiton vähemmistökansat.

Samalta on näyttänyt Venäjän tilanne vuoden 2023 aikana; kärsijöinä Venäjällä eivät ole Pietarin eivätkä Moskovan asukkaat, vaan osin Venäjällä asuvat etniset vähemmistöt. Miksi näin on, selittynee silkalla suurvenäläisyydellä.

Olisi ollut antoisaa koko maailmalle, mikäli yksi kansallisuus ei olisi halunnut näyttäytyä valtion muille kansoilleen alistajavalloittajan roolissa kuten nyt on tapahtunut, sillä yhdessä toimimisen rikkaus ja voima ovat jääneet näistä syistä toteutumatta.

Toisaalta, eipä ole puhdas ja viaton Suomenkaan menneisyys, sillä maatumme ja sen rikauksia ovat hallinneet milloin ruotsalaiset, milloin venäläiset ja silloin kun Suomi otti ensiaskeleitaan itsenäisenä valtiona, silloin alkoivat viritä täyteen hehkuunsa äärikansallismielisyytemme joka konkretisoitui Vienan ja Aunuksen retkissämme sekä vihassa suomenruotsalaisia asukkaitamme kohtaan. Niinpä niin.

Olemme kuitenkin kokemassa jotain uutta aikakautta, johon nämä entiset historian lainalaisuudet eivät päde, sillä uskallan ennustaa asiaa, ehkä nopeasti toteutuvaa, ehkä ei, mutta toteutuvaa.

Ilmaston- ja ympäristönmuutos! Pelastaaksemme mitä on pelastettavissa, meidän tulee toteuttaa jotain aivan ennenkuulumatonta, eli valtioiden rajat ylittävää yhteistyötä, missä ei vallitse mikään - ismi vaan reaalitydelisuus.

En ole kotioloissani vaiennut näistä uhkakuvista, mutta eivät muuttuneet tilanteet maailmalla mutta myös Suomen luonnossa ole jättäneet itselleni epäselvää siitä, että elämän orgaaninen mekanismi planeetallamme on saanut ainakin hikan, ellei peräti flunssan. Niin kummallisia ovat olleet uutiset maailmalta, niin epäuskottavia mutta todellisia, etten pitkän aikaa ilmastoamme ja sen muutoksia seuranneena voisi olettaa jonkin suuren voiman liikahtaneen. Mutta antautua emme sillekään uhkakuvalle saa – kirveen paikka ei ole kaivossa vaan halkoliiterissä yhä edelleen.

En siis heitä kirvestä kaivoon, sillä meillä on mahdollisuutemme ja olen varma, että luonnon

eteen yhdessä toimiminen yhdistää kansat ja kansanryhmät ennen pitkää ja silloin ymmärrämme, etteivät diktaattorit missään valtiossa pääse enää alistamaan valtioidensa kansoja, ei millään eikä minkään aluevaltauksen tai etnisen ryhmän perusteella.

Tuon asian suoraan esiin: sorretut kansat tai kansallisuudet eivät tule häviämään, vaan niiden tietoja ja taitoja tarvitaan enemmän kuin koskaan, sillä juuri nämä kansat tuntevat ja tietävät luonnon antimet ja niiden käytön, kun niitä määräävä ja alistava valtio missä päin maailmaa hyvänsä, on sortotoimillaan siihen heidät pakottanut.

Kerran viel' Inkerinmaa ja inkerinsuomalaiset!

Kauneimmat ja lämpimimmät kiitokseni haluan välittää teille jokaiselle, tämä elämänvaiheeni ei unohdu mielestäni milloinkaan! Tulemme tapaamaan toisemme yhteisissä tilaisuuksissamme, mikäli Luoja meille elinpäiviä suo!

Toivottaa Juhani Valo

KAUKOPARTIORITAREIDEN VIIMEISET LEPOSIJAT

Teksti: Kari "Vaiska" Vainio, Kuvat: Arja Vainio

Laskuvarjojääkärikillan moottoripyöräkerho Airborne Rangers MCC järjesti Kaukopartioritareiden viimeiset leposijat -ajotapahtuman heinä-elokuun vaihteessa 2023. Mukaan oli kutsuttu myös kriisinhallintaveteraanien moottoripyöräkerhon Vaitterit MCC:n partio.

Viikon aikana kiersimme kahdeksan perinnejoukko-osastomme Päämajan kaukopartio-osastoissa palvelleen Mannerheimristin ritareiden haudoilla. Viljo Suokasta, joka lepää miinoitussa kenttähaudassa kaatuneen männyn juurikuopassa Sekeessä

lähellä Uikujärven luoteispäätä, muistettiin Askaisten ritariipuis-tossa.

Ajo alkoi Mannerheimin metsästysmajalta Lopelta ja kiersi Tammelan – Mäntyharjun – Ilomantsin – Lieksan – Oulun – Pellon – Ruotsin Lyckselen sekä Naantalın kautta Askaisiin ja päättyi marsalkkamme syntymäkotiin Louhisaareen. Aikaa tähän meni noin viikko ja kilometrejä kertyi reilut 2 500 km, joista noin neljännes vesisateessa. Kaksikymmentäyksi ratsukkoa kiersi koko reitin, mutta monelle haudalle tuli mukaan

Ajo alkoi marsalkka Mannerheimin metsästysmajalta Lopelta. Viimeisiä odotellaan saapuvaksi paikan päälle.

alueella asuvia Laskuvarjojääkärikillan ja Vaitterit MCC:n jäseniä.

Laskimme haudoille kuusenhavuseppeleen ritarin muistoksi ja kuuntelimme hänen elämästään kertovan esitelmän, jonka joku kerhomme jäsenistä oli etukäteen valmistellut. Erityisen koskettavaksi tapahtuman teki ritareiden omaisten runsaslukuinen osallistuminen seppeleenlaskuihin. Olen varma, että nämä tilaisuudet pysyvät kaikkien ajoon osallistujien muistissa loppuelämän ajan.

Mielenkiintoinen yksityiskoh-ta on, että kaksi ritaria erottui joukosta siten, että he olivat Neuvostoliiton, siis vihollisvaltion kansalaisia ritarinimityksen saadessaan. Näin oli tietysti vain paperilla, sillä sydämeltään he olivat suomalaisia. Kyseessä ovat tietysti inkeriläisritarit Mikko Pöllä ja Antti Vorho. Mikko on haudattu Mäntyharjulle kap-pelin hautausmaalle ja Antti puolestaan Ruotsiin Lyckselen Berglundan hautausmaalle.

Tässä ja lehtemme seuraavassa numerossa on luettavissa näiden kahden inkeriläisritarin elämäntarinat. Aloitamme Pöllän tarinalla.

Timo Hartikainen pitää esitelmää Mannerheim-ristin ritari, luutnantti Mikko Pöllän haudalla Mäntyharjulla.

SISSIKERSANTTI MIKKO PÖLLÄ, MANNERHEIM RISTIN RITARI NUMERO 120

Teksti: Timo Hartikainen

Mikko Pöllä syntyi 16. päivänä syyskuuta vuonna 1916 Valkeasaarissa Inkerissä. Perheen pientila oli Rajajoen itäpuolella, Venäjän ja myöhemmin Neuvostoliiton alueella. Isä Juho palveli ensimmäisessä maailmansodassa tsarin armeijassa ja taisteli saksalaisia vastaan Riianlahden rannalla.

Pöllä pakeni Stalinin hirmuhallintoa Suomeen kesällä 1933 uimalla yli Rajajoen. Hänen isänsä oli karkotettu Siperiaan ja perhe oli hädätetty heidän kotitaltaan. Suomeen päästyään Pöllä teki erilaisia töitä eri puolella Suomea.

Vuoden 1939 syksyn ylimääräisten harjoitusten aikaan Pöllä työskenteli muurarina rakennustyömaalla Helsingissä. Hän sai kotiinsa vieraita. Päämajan tiedusteluherrat olivat iskeneet silmänsä venäjää taitaviin inkeriläisiin ja itäkarjalaisiin pakolaisiin. Erikoistehtävät odottivat. ”Ilmoittaudun vapaaehtoiseksi, pesin muurauskauhani ja olin valmis lähtemään sinne jonnekin”, Pöllä oli myöhemminertonut.

Talvisota syttyi marraskuun 30. päivänä. Samana aamuna kourallinen rajan takaa tulleita miehiä ilmoittautui palvelukseen Viipurin keskuskasarmilla. Alokkaille annettiin kahden viikon sotilaskoulutus, jonka painopiste oli partiotoiminnassa.

Pöllä kertoi myöhemmin, että ”saimme laihanlaiset eväät kaukopartiotoimintaan, sillä kouluttajat eivät vielä hallinneet alaa.”

Pöllä määrättiin Päämajan tiedusteluosastoon kuuluvaan Osasto Kuismaan, jota Sortavalassa johti luutnantti **Into Kuismanen**. Tulikasteensa Pöllä sai tammikuuisena pakkasyönä Uo-maalla. Partio tuli aamuhämärissä erään pienen kylän laitaan. Talojen piholla liikkui piippalakkisia miehiä. Kahden talon välisellä aukiolla savusi kenttäkeittiö. Suomalainen neljäntoista miehen partio avasi tulen kohti pahaavaavistamattomia venäläisiä. Vihollisia tuupertui hangelle, mutta osa pääsi talojen suojaan. He avasivat tulen pikakivääreillä, mutta suomalaisiin ei osunut. Lumipukuiset partiomiehet hyppäsivät suksilleen ja laskettelivat loivaa rinnettä alas näkösuojaan. Kaikki pääsi-

vät ehjänä takaisin tukikohtaan.

Kollaan taistelut alkoivat joulukuussa 1939. Tammikuussa 1940 sinne komennettiin myös Osasto Kuisma mukanaan Mikko Pöllä. Joukko majoittui selustassa olevaan korsuun ja mökkiin. Edestä kuului taukoamaton tykkien jyske.

Pöllän omin sanoin: ”Rämmimme linjojen takana ja avoimilla sivustoilla. Tehtävänä oli noukia kaikki mahdollinen tieto. Selvisimme pelkällä hyvällä tuurilla, emme menettäneet yhtään miestä. Tulokset olivat varmaan laihat, ei meillä ollut osuutta Kollaan kestämisessä. Mutta yritimme aidosti ja innokkaasti tehdä tehokasta partiotoimintaa”.

Pöllä osallistui talvisodan aikana kolmeentoista partioretkeen.

Talvisota päättyi maaliskuun 13. päivänä ja välirauhan aikana partiomiesten koulutus tehostui. Pöllä sai radistikoulutuksen, hänelle opetettiin suomalaisen Kyynel-radion käyttö. Varusmiespalveluksensa Pöllä suoritti vuoden 1940 kesällä, se oli mahdollista, vaikka hän oli edelleen Neuvostoliiton kansalainen. Marraskuussa hänet komennettiin rajamieheksi Suomussalmen Juntusrantaan. Suomessa ei tuona aikana oltu toimettomina, rajan toisella puolella käytiin tietoa hakemassa. Pöllä teki välirauhan aikana neljä tieduste-

lumatkaa, jotka kestivät yhdestä kahteen viikkoa.

”Vuoden 1941 huhtikuussa sain viidentoista kaukopartiomiehen joukossa laskuvarjohyppääjän pikakoulutuksen. Se oli railakas kurssi ja mieleen jäävä elämys. Jatkosotaan lähdimme jo huomattavasti paremmin eväin. Radioyhteydet auttoivat paljon, sillä toimintaan tuli tehoa”, Pöllä kertoi sotien jälkeen.

Suomi hyökkäsi Saksan rinnalla Neuvostoliittoon vuoden 1941 kesällä. Pöllän kiireet alkoivat elokuussa. Ensimmäinen kuu-kausi oli kiivasta aikaa, hän teki neljä partiomatkaa, joiden välisä oli yhteensä vain neljä vuorokautta lepoa.

Vuoden 1942 helmikuussa suomalaiset päättivät tuhota venäläisten Petrovski Jamin uuden huoltokeskuksen, joka sijaitti Uikujärven eteläpäässä lähellä Uikujoen suuta Stalinin kanavan itäpuolella. Asialle pantiin sadan hengen tuhoamisosasto. Alikersantti Pöllä oli mukana ryhmän ja puolijoukkueen johtajana. Suomalaiset iskivät ja vihollinen päätti lähettää paikalle lisävoimia. Pöllän taisteluryhmä

pysäytti viidenkymmenen auton kolonnan ja esti lisäjoukkojen tulon hävityskohteeseen. Suurin osa autoista tehtiin liikuntakäyttöomiksi. Huoltokeskuksessa Pöllän ryhmä poltti noin viidentoista rakennuksen taloryhmän, jossa oli huomattavia varastoja. Lisäksi ryhmä tuhosi noin kolmekymmentä vihollista.

Ylikersantiksi ylennetty Pöllä oli vuoden 1942 loppuun tultaessa tehnyt yli kolmekymmentä partiomatkaa ja viettänyt noin 150 vuorokautta vihollisen selustassa. Hänet nimitettiin Mannerheim-ristin ritariksi 1. päivänä elokuuta vuonna 1943. Perusteluissa mainittiin muun muassa:
– Ylikersantti Pöllä on partiomiehenä ja partion johtajana osoittanut esimerkillistä mieskohtaista rohkeutta ja aloitekykyä,
– Annetut tehtävät ovat aina tulleet täytetyiksi. Usein hurjissakin kahakoissa Pöllä on esimerkillään vaikuttanut koko partion tuloksen onnistumiseen,
– Lisäksi Pöllä on erinomaisena radiosähköttäjänä loistavasti hoitanut partioiden radioyhteyksiä. Näin hän on myötävaikuttanut sodanjohdolle tärkeiden tietojen nopeaan perille saatta-

miseen,
– ”Sitä paitsi Pöllä on kaikilla partiomatkoilla osoittautunut ehdottomasti kestävimmäksi mieheksi, joka muun muassa talvisin avaa latua tuntikaupalla kun muut ovat jo aivan poikki”.

Nimitysperusteluiden mukaan Pöllän suoritukset ja saavutukset on luettava suomalaisen sotilaan uljaimpien ja kunniaakkaimpien saavutusten joukkoon. Ylipäällikkö Mannerheim ei päässyt sairauden vuoksi ojentamaan ristiä Pöllälle vaan tehtävän hoiti hänen sijastaan kenraali Tuompo.

Pöllän viimeinen partiomatka syvälle linjojen taakse oli vielä kesken, kun aselepo tuli voimaan syyskuussa 1944. Hänen partionsa oli tiedustelemassa Semjärven alueella, kun partio sai radiolla yllättävän käskyn 5. syyskuuta: ”Palatkaa kotiin, vihollisuudet lopetettu.” Tämän jälkeen partio vaelsi vielä jalkaisin reilun viikon halki erämaiden venäläisiä vältellen, kunnes se saapui Suomen puolelle Himolnajärven rantaan ja sai yhteyden omiin joukkoihin.

Sotien jälkeen Pöllä palveli vuoden Porkkalan rajavartiostossa. Hän hankki Suomen kansalaisuuden. Vuoden 1946 tammi-kuussa punainen Valpo pidatti Pöllän epäiltynä asekatkennästä. Hänet kuitenkin vapautettiin kahden vuorokauden kuluttua. Pöllä huolestui, hän pelkäsi luovutusta Neuvostoliittoon. Hän pakeni saman tien laittomasti Rovaniemen ja Aavasaksan kautta Ruotsiin metsätyömieheksi. ”Vuosi vierähti siellä oi-

Mannerheim-ristin ritari Mikko Pöllän hauta sijaitsee Kappelin hautausmaalla Mäntyharjulla.

kein mukavasti. Sitten jatkoin matkaani kohti länttä Norjaan ja edelleen Jamaikan ja Kolumbian kautta Venezuelaan”, Pöllä kertoi.

Caracasissa Pöllä sai työpaikan Ruotsin suurlähetystöstä, jossa hän hoiti erilaisia yleismiehen tehtäviä, toimien muun muassa tarjoilijana. Pöllä kuitenkin kylästy lähetystön orjakomentoon ja päätti lähteä. Tämän jälkeen hän työskenteli tumpurina muun muassa puolalaisten emigranttien rakennusliikkeessä.

Vuonna 1948 Pöllä kohtasi pari suomalaista, jotka valmistivat ja myivät pyhimyksenkuvia. Pöllä lähti mukaan hankkeeseen ja kauppa kävi, kunnes kaverit riitaantuivat.

Öljytuloillaan rikastuneessa Venezuelassa rakennustoiminta

oli vilkasta ja ammattimiehiä tarvittiin. Pöllä sai heti töitä ja myöhemmin hän toimi myös itsenäisenä rakennusurakoitsijana. Vuonna 1956 Mikko Pöllä ylennettiin luutnantiksi siitä huolimatta, että asui ja eleli Venezuelassa. Pöllän ansiona lieinee ollut, että hän toimi vuonna 1954 Caracasissa pidetyissä ammunnan MM-kisoissa suomalaisten tulkkina.

Mikko Pöllän sanoin: ”Tulin Caracasissa erinomaisesti toimeen, kertyi säästöjäkin. Olin voinut jäädä sinne, vaikka loppuiäkseni. Mutta sitten iski aivan vastustamaton Pohjolan kaipuu. Päätin palata kotiin.” Elettiin vuoden 1964 syyskuuta, Pöllä oli juuri täyttänyt 48 vuotta. Tuttavansa avulla Pöllä pääsi töihin Geologisen tutkimuslai-

tokseen. Vuonna 1977 hän jäi eläkkeelle. Pöllä asui Ulvilantiellä Munkkivuorella.

Mannerheim-ristin ritari Mikko Pöllä kuoli 28. päivänä huhtikuuta vuonna 1994. Hänet on haudattu Kappelin hautausmaalle Mäntyharjulla.

Lähteet: Robert Brantberg: Sissikersantti Mikko Pöllä – kaukopartioritari, Ilmari Hurmerinta ja Jukka Viitanen (toim.): Suomen puolesta – Mannerheim ristin ritarit 1941–1945.

Kokouskutsu

Suomen Inkeri-liitto ry:n sääntömääräinen syyskokous jäsenille pidetään lauantaina, lokakuun 28. päivänä 2023 klo 14.00 Karjalatalolla Inkeri kodissa Käpylänkuja 1, 00610 HELSINKI

Käsitellään säännöissä syyskokoukselle määrätyt asiat.

Äänivaltuutettuja ovat v. 2023 jäsenmaksunsa maksaneiden jäsenjärjestöjen valtuuttamat henkilöt sekä ne hallituksen hyväksymät henkilöjäsenet, jotka ovat maksaneet v. 2023 jäsenmaksunsa.

Hallitus

VALKEASAAREN LEMPISTEN SUVUN TARINA

Konsta Tchetchine

Olen Konstantin (Konsta) Tchetchine, Hetu ja Pekko Lempisen tyttärentyttären poika. Muutin Pietarista Suomeen vuonna 1992 vastavalmistuneena diplomi-insinöörinä. Muistan lapsuudestani ajan, kun vierailimme usein Valkesaassa isoäitini Annan siskon, Marian Ukkosen (o.s. Lempinen), luona. Hän leipoi kylän parhaimpia mustikkapiirakoita ja hänen puutarhassaan kasvoi makeita mansikoita. Vietimme aikaa terassilla nauttien teestä ja kahvista sekä maistelimme Marian puolukkahilloa. Muistan myös Maria-tädin taitavana metsämarjojen poimijana. Lapset saivat leikkiä pihalla Sirkka-nimisen kisan kanssa. Maria-tädin puheessa sekoittuivat venäläiset ja suomalaiset sanat. Vanhemman sukupolven kanssa hän keskusteli aina suomeksi.

Pekko Juhonpoika Lempinen

Maria-täti oli kummini ja myös äitini kummi. Hän kertoi tarinan siitä, miten äitini vietiin kärryissä kastettavaksi Valkeasaaren kirkkoon vuonna 1931. Maria-tädiltä kuulin tarinoita sekä hänen omasta elämästään että kaukaisista sukulaisistamme, joita asui Suomessa sekä Venäjän Karjalassa ja myös Virossa. Lempisen sukua kokoonnutui 1970- ja 1980-luvuilla Valkeasaarella muutaman vuoden välein. Ihmiset saapuivat sinne Petroskoista ja Virosta asti. Nämä kohtaamiset olivat täynnä

mielenkiintoisia tarinoita ja ne herättivät kiinnostukseni sukuni historiaan.

Olen ollut Pietarin Inkeri-liiton jäsen vuodesta 1992 ja liityin Suomen Inkeri-liittoon vuonna 2017 palattuani Suomeen Kiinasta lähes 10 vuoden työkomennukselta.

Sukututkimusharrastukseni sai vauhtia 2000-luvun alussa tava-
tessani Risto Toivosen ja Pirkko Koson. Olen käynyt Riston järjestämällä sukututkimuspäivillä ja tehnyt hänen kanssaan matkan Valkeasaaren suvun alkuperäisille asuinalueille.

Olen hyödyntänyt tietojen etsinnässä Leningradin oblastin/Pietarin alueen arkistoja, Suomen kansallisarkiston resursseja sekä internetissä saatavilla olevaa tietoa. Yksistään sukulaisilta kuullut tarinat ovat olleet arvokas lähde.

Nykyään sukupuuni löytyy MyHeritage-verkkosivuilta ja siihen on kertynyt tuhansia nimiä – suurin osa Pohjois-Inkeristä ja Karjalankannakselta. Sukupuusani esiintyviä nimiä ovat mm. Ihalainen, Vorho, Savolainen, Hokkanen, Suokas, Karvanen,

Kolmkesänen ja Vehviläinen.

Lempiset

Keväällä 2023 Risto Toivonen pyysi minua esittelemään Valkeasaaren pitäjän Suontaan kylän Lempisen suvun jäseniä. Suvussa kiertävä tarina kertoo, että Lempiset olisivat lähtöisin Tornionjoki-laaksosta, mutta tarkkaa lähtöaikaa Lapista etelään ei tiedetä. Stolbovan rauhansopimuksen jälkeen Lempisiä on kuitenkin löydettävissä Pohjois-Inkeristä Valkeasaareltä ja Suomen puoleisista naapuripiiristä kuten Kivennavalta ja Muolaasta.

Suontaan kylään asettuivat esisämme jo 1700–1800-lukujen taitteessa. Sukupuuni sisältää paljon suomalaisia sukunimiä ja avioliitot solmittiin etupäässä luterilaista uskontoa tunnustavien kesken. Suontaan kylässä harjoitettiin maataloutta.

Lempisen suvun lähihistoriasta

Minun isoisoisäni Pekko Juhonpoika Lempinen oli syntynyt 1882 Valkeasaaren Suontaan kylässä ja isoisoäitini oli Hedvig Juhontytär Opramei oli syntynyt 1884 Mottorin ky-

lässä. Hetu Oprameilla ja Pekko Lempisellä oli kahdeksan lasta, seitsemän tytärtä (Anna, Maria, Helena, Kristiina, Lyyli, Olga, Lilja) ja yksi poika Juho. Lapset syntyivät vuosien 1906–1926 välillä Suontaan kylässä. Isoäitini Anna oli lapsista vanhin. Perhe oli taloudellisesti hyvin toimeentuleva ja kaikki sen jäsenet tekivät ahkerasti töitä. Lempisten talo, Pekkola, oli suurehko maatila. Yhteensä oli 20 hehtaaria peltoa ja 20 hehtaaria niittyä. Yksi pietarilainen perhe vuokrasi Pekon tilalla sijaitsevan mökin 20 vuoden aikana. Talossa oli 15 lehmää, kaksi hevosta sekä sikoja että kanoja. Kun tyttäret menivät naimisiin, he saivat lehmän myötäjaisiksi. Pidettiin aina isot hääjuhlat. Marian häissä oli noin 300 vierasta. Mutta vain kolme tytärtä Anna, Maria ja Helena sai lehmänsä. Loput lehmistä otettiin kolhoosiin 1930 luvulla ja perheelle jätettiin vain yksi lehmä.

Vanhimmat tyttäret kävivät myymässä maitoa Systerbeckissa ja Leningradissa, nykyisessä Pietarissa. Hevonen oli niin fiksu, että se tiesi missä vakioasiakkaat asuvat ja pysähtyi aina oikeaan osoitteeseen. Yksi myyntipaik-

ka oli Liteiny-pääkadulla. Sille pääkadulle vuonna 1931 rakennettiin Pietarin alueen NKVD:n päämaja, joka sai nimen "Iso Talo". Myöhemmin tästä tuli surullinen vitsi: miksi sen nimi oli Iso Talo? Koska sen ikkunoista näkyi Siperia.

Bolshevikit nousivat valtaan Venäjällä lokakuussa 1917 ja samana vuonna Suomi itsenäistyi irtautuen Venäjästä. Valkeasaaresta, joka oli rajapitäjä, pakeni monia ihmisiä Suomeen vuodesta 1919 lähtien. Lempisen perhe kuitenkin pysyi kotiseudullaan Suontaan kylässä. Kuten jo mainitsin, äitini kastettiin Valkeasaaren kirkossa vuonna 1931. Isoäitini nuorin sisko, Lilja, on kertonut tarinan siitä, miten Valkeasaaren kirkkorakennus päätettiin lopullisesti sulkea vuonna 1935. Yhtenä päivänä paikalle saapuivat sotilaat. Kirkon sisällä oli yövartija, joka kieltäytyi poistumasta. Yksi sotilaista yrityi ampua häntä, mutta kirkon sisällä ase ei jostain syystä laennut. Vasta kirkon ulkopuolella ampuminen onnistui.

11. toukokuuta 1936 sotilaat koputtivat Pekkolan talon ovia. Pe-

kon perhe karkotettiin pieneen Sharapovon kylään, Vologdan alueelle 700 kilometrin päähän kotiseudulta. Samaan kylään muutettiin Pekko, Hetu, Lilja, Olga ja Juho. Heille annettiin kolme päivää kerätä matkalle otettavia tavaroita. Pekko ehti haudata metsään muutamia arvokkaimpia tavaroita mm. ison perheraamatun, astioita ja työkaluja. Etsinnöistä huolimatta emme ole onnistuneet löytämään kätköpaikkaa. Aluehan lyötiin maan tasalle kahdessa sodassa, talvi- ja jatkosodassa. Pekko oli erittäin taitava käsistään. Hän osasi taittaa uunin, tehdä puuhuonekaluja ja jopa tehdä saappaita. Uudessa talossa hän korjasi kaiken ja teki uudet huonekalut.

Vuonna 1937 maaliskuussa NKVD tuli hakemaan Pekon uudesta kodista. Pekko kuoli vuonna 1944 vankileirillä. Joko hänet ammuttiin tai hän kuoli siellä sairauteen. Tarkkaa kuolinsyytä ei vieläkään tiedetä. Paikka on myös tuntematon.

Pekon vanhemman tyttären Annan perhe karkotettiin myös Vologdan alueelle, Markovon kylään. Vuonna 1940 Anna palasi takaisin kotiseudulleen lastensa kanssa. Muut Pekon lapset jäivät karkotuspaikalle. Palanneet taistelivat oikeudessa saadakseen talonsa takaisin. Mummollani Annalla oli tuolloin jo viisi lasta. Sitten 22. heinäkuuta 1941 alkoi sota Neuvostoliiton ja Saksan välillä. Syyskuussa 1941 perhe siirrettiin Levashovon kylään lähelle Leningradia, sillä sotatoimet olivat jo käynnissä. Saksalaiset etenivät nopeasti ja syyskuussa 1941 alkoi Le-

*Suontaan tyttöt:
vas. seisoo Kris-
tiina Lempinen,
vas. istumassa
Helena Lempinen ja oik. istuu
Anna Lempinen.*

ningradin piiritys. Piirityksessä noin miljoona ihmistä menehtyi, joista 90 % kuoli nälkään.

Vuonna 1941 tehtiin päätös "saksalaisten ja suomalaisten pakkosiirrosta Leningradin lähialueilta". Ilmeisesti tarkoituksena oli estää suomalaisten siirtyminen vihollisen puolelle joko Suomeen tai Saksaan. Suurin osa inkerinsuomalaisista, noin 28 000, karkotettiin maaliskuussa 1942. Äitini perheen pitkä ja vaarallinen matka Siperiaan alkoi 29. maaliskuuta 1942. Ainoa pakotie kaupungista oli jäätie Laatokan etelälahden yli ja sitä kutsutaan "Elämän tieksi".

Ensin karkotetut tuotiin Laatokan länsirannalle Vaganovon kylään odottamaan kuljetusta pienillä kuorma-autoilla 30 kilometrin mittaista jäätietä pitkin itärannalle Kobonaan. Saattueessa oli 10 autoa, ja ne ajoivat 100 metrin välein. Autojen ovet pidettiin auki, jotta kuljettajalla olisi mahdollisuus hypätä ulos autosta saksalaisten ampumien pommin sattuessa kohdalle. Moni auto vajosi jäihin. Usein kuski ja matkustajat eivät ehtineet hypätä pois. Äitini kertoi nähneensä, miten edessä ajava auto upposi pommituksen seurauksena eivätkä kaikki matkustajat selvinneet hengissä. Muut autot joutuivat kiertämään syntynyttä avantoa.

Osa Kobonaan selvinneistäkin menehtyi, ei suinkaan nälkään, vaan liiallisen syömisen aiheuttamiin ongelmiin. He söivät heti kaikki saamansa ruoka-annokset. Leningradin piirityksen aikana päivittäin saatava ruoka oli vain 125 grammaa leipää. Näläs-

Juho Pekonpoika Lempinen ja Ida Lempinen ensimmäinen vaimo.

tä kärsiville suuri annos ruokaa osoitautui kohtalokkaaksi. Kauttakulkupaikasta Anna ja viisi lasta lähetettiin junalla Siperiaan Krasnojarskiin. Matkaa sinne kertyi 4 600 kilometriä ja se kesti kaksi kuukautta. Vaunuissa ei ollut edes vessoja. Ainoa varuste oli pieni lämmitysruuni. Matkan aikana paljon ihmisiä, erityisesti lapsia, menehtyi ja ruumiit jätettiin pysähdyspaikoille. En edelleenkään ymmärrä, miten isoäitini Anna selvisi tuosta matkasta viiden lapsensa kanssa. Vanhin tyttäristä, äitini, oli tuolloin 10-vuotias ja nuorin poika oli vasta 2-vuotias. Lisäksi matkan aikana Anna oli raskaana ja synnytti nuorimman tyttärensä sitten Siperiassa.

Juna saapui Krasnojarskiin toukokuussa 1942. Sieltä heidän oli kuljettava vielä 230 kilometriä Novonikolskin kylään, joka tuli sitten olemaan heidän asuinpaikkansa seuraavien vuosien ajan. Perheelle annettiin asun-

noksi puolikas talosta ja jotkut paikalliset auttoivat lapsiperhettä. Suuri ruoka-apu oli metsästä saadut sienet ja marjat. Anna joutui käymään paikallisella miliisiosastolla ilmoittautumassa kerran viikossa. Perhe hankki myös pienen possun, joka nukkuu lasten kanssa kylminä öinä. Ennen nukkumaanmenoa possu pestiin aina puhtaaksi.

Erityinen siirtokuntajärjestelmä purettiin 12. tammikuuta 1946, mutta siitä huolimatta inkeriläisiltä evättiin mahdollisuus palata kotiseuduilleen. Onneksi Annan miehen veli sai luvan tuoda perheen pois Siperiasta, mutta ehtona oli, ettei lähelle suuria kaupunkeja saanut asettautua. Annan perhe muutti Karjalankannakselle Ilolan kylään (Ilokylä) Suulajärven rannalle. Lapset saivat kuitenkin opiskella Pietarissa. Anna kuoli Ilolan kylässä vuonna 1955.

Hetu muutti tyttärensä Olgan luo Tsalnaan lähellä Petrosikoi-ta, jossa Olga oli työssä paikal-

lisessa metsänhoitotilassa. Hetu kuoli Tsalnassa 98-vuotiaana. Kristiina muutti Viroon ja kuoli vuonna 2000. Lilja jäi asumaan Vologodan alueelle. Hänen lapset ja lastenlapset asuvat myös siellä.

Perheenjäsenet rehabilitoitiin vasta 3. heinäkuuta 1997.

Vielä lyhyesti Lempisen perheen muista jäsenistä, jotka olivat 1940-luvulla Suomessa.

Pekko Lempisen ainoa poika Juho, joka oli syntynyt vuonna 1915, otettiin vuonna 1938 puna-armeijaan, mutta kahden kuukauden kuluttua hänet vapautettiin palveluksesta. Hänet luokiteltiin "epäluotettavaksi syntyperänsä perusteella". Siitä huolimatta vuonna 1941 hänet otettiin jälleen puna-armeijaan Saksan ja Neuvostoliiton välisen sodan alettua. Samana vuonna joukkue, jossa Juho palveli, piirrettiin ja vangittiin rintamalla. Juho kysyi suomalaiselta sotilalta suomeksi: "Löytyykö tulitikkuja?". Sotilas oli hämmästynyt siitä, että Juho puhui suomea, minkä jälkeen Juho selitti olevansa inkeriläinen. Hän ilmaisi halunsa liittyä Suomen armeijaan.

Juho liittyi sotilaaksi kaukopartioyksikköön Kemijärvelle erillinen pataljoona 4:ssä, missä hän palveli vuosina 1941–1944 ja sai korpraalin arvonimen. Sodan jälkeen Juho oli töissä maatilalla Lahdessa.

Välirauhansopimuksen 10. artiklan mukaan Suomi sitoutui palauttamaan kaikki maahan tuodut neuvostokansalaiset ja Neuvostoliiton johtama valvontakomissio vaati inkeriläisten palauttamista Neuvostoliittoon.

Tietäen tämän Juho suunnitelti syksyllä 1947 pakenevansa Ruotsiin. Päivää ennen lähtöään hän kävi Helsingissä ja poliisi pidatti hänet kaupungin keskustassa. Myöhemmin selvisi, että hänet oli ilmiantanut tuttu henkilö. Juho vietti neljä kuukautta vankilassa Katajanokalla Helsingissä ja vuoden 1948 alussa hänet luovutettiin Neuvostoliitolle.

Kun hänet vietiin Helsingin rautatieasemalla junaan, hän huusi vaunun rappusilta "Eläköön Suomi". Junan vartija löi häntä ja työnsi vaunuun. Seuraava pysäkki oli Norilskin kaivoskaupunki 4000 kilometrin päässä. Juhoa odotti 25 vuoden vankeustuomio. Hän ei ollut halukas kertomaan näistä ajoista, mutta mainitsi kerran, että kaivoksessa nostettiin usein malmin mukana ruumiita. Norilskissa vuosina 1935–1956 vankien kokonaismäärä oli noin 500 tuhatta ihmistä. Kerran häntä rangaistiin ja jätettiin kaivokseen maan alle useiksi päviksi. Siitä lähtien Juho kärsi silmäongelmista, mikä liittyi pitkään pimeässä oloon.

Stalinin kuoleman jälkeen monien saamat syytteet tutkittiin uudelleen. Juhokin vapautui vuonna 1957 vietettyään yhdeksän vuotta leirillä. Hän saapui muiden Lempisten luo Petroskoihin ja silloin selvisi, että hänen vaimonsa oli ehtinyt uuteen avioon. Vaimo oli luullut Juhon kuolleen, kun tästä ei ollut kuulunut mitään moneen vuoteen. Jonkin ajan kuluttua Juho avioitui entisen kotikylänsä tytön **Lyyli Antintytär Akkasen** kanssa. Vuonna 1974 Juho sai tietää, kuka ilmiantoi hänet Valpolle sodan jälkeen ja minkä vuoksi

hän sai 25 vuoden vankeustuomion. Juho antoi anteeksi tälle henkilölle.

Vuonna 1989 Leningradiin saapui YLE/FST:n kuvausryhmä tekemään dokumenttielokuvaa nimeltä "Ulla Inkerinmaalta". Dokumentin aiheena oli Hetu ja Pekko Lempisen Helena-tyttären lapsen, Ullan kohtalo. Myös Juho oli osallisena kuvauksissa. Toimittaja kysyi Juholta: "Kun sinulla on ollut niin vaikea elämä, oletko katkera?" ja tähän Juho vastasi lyhyesti: "Olen kiitollinen." Uskonto auttoi häntä selviytymään. Hän antoi oman maapalstansa Petroskoissa kirkon rakentamiseen ja osallistui aktiivisesti sen pystyttämiseen. Yllättäen 1980-luvulla Juho sai kirjeen Suomesta, missä hänet kutsuttiin Kemijärvelle vastaanottamaan kunnianmerkkiä. Juho itki saatuaan tämän kirjeen. Juho kuoli vuonna 1995 Sennaya Guban kylässä lähellä Petroskoita. **Helena Pekontytär Kuparinen** (o.s. Lempinen, syntynyt 1910) ja **Unelma Kuparinen**.

Helena oli Hetun ja Pekon kolmanneksi vanhin tytär. Hän meni naimisiin Tuomas Juhonpoika Kuparisen kanssa, joka oli syntynyt Valkeasaaren Merituitun kylässä ja he saivat pojan ja ja tytön. Tuomas taisteli talvisodassa Suomen puolella ja kuoli vuonna 1942 vammoihinsa Viipurin sairaalassa. Perhe karkotettiin vuonna 1936 Bolshaya Visheraan, Novgorodin alueelle. Helena oli siellä töissä lasitehtaalla. Vuonna 1937 sattui onnettomuus ja Helena jäi junan alle. Kolmevuotias Yrjö ja vuoden vanha Unelma jäivät äidittä.

Helenan sisko **Kristiina Pekontytär Lempinen (Halinen)** otti Unelman hoiviinsa. Jatkosodan alettua Helena ja Unelma evakuoitiin syksyllä 1941 Suomeen. Aluksi he olivat Miehikkälän leirillä 7 kuukautta, mistä he siirtyivät Lahteen. Kristiina oli siellä töissä sairaalassa. Lahdessa Unelma sijoitettiin orpokotiin, koska Kristiinalla oli huollettavanaan leirillä syntynyt lapsi. Unelmalle ilmaantui Helsingistä adoptiovanhemmat ja tyttö sai adoptioveljen ja -mummon sekä sen lisäksi uuden nimen Ulla. Kristiina joutui Siperiaan lapsensa kanssa.

Karkotuksen jälkeen hän muutti Viroon.

Sodan jälkeen viranomaisten oli suostuttava inkeriläisten orpolasten palautukseen Neuvostoliittoon. Ullaakin etsittiin poliisin toimesta, mutta adoptioperheen neuvokkuuden ansiosta tyttö säästy palautukselta. Ulla kertoo vuonna 2012 ET-lehdelle antamassaan haastattelussa (*Lapsuus piilossa*), miten häntä piiloteltiin eri perheissä, eri paikkakunnilla ja eri nimillä ja annettiin ymmärtää, että hänet olisi lähetetty Ruotsiin vaikka todellisuudessa hän asusti ruotsinkielisellä alueella Pohjanmaalla.

Ullan mieltä askarrutti vuosien ajan Yrjö-veljen kohtalo. Yrjöveli oli jäänyt Neuvostoliittoon. Eräänä päivänä vuonna 1962 tuli puhelu Helsingistä. Ullan uusi adoptioisoäiti Teresa tilasi Ruotsissa ilmestyvää sanomalehteä "Isien usko" ja siitä löytyi ilmoitus:

"Yrjö Kuparinen etsii Valkeasaa-

ressa syntynyttä siskoaan Unelma Kuparista".

Jollakin käsittämättömällä tavalla Yrjö oli löytänyt Moskovassa ruotsalaisen turistin ja pyytänyt tätä julkaisemaan laatimansa ilmoituksen. Yrjöllä oli käsitys, että siskonsa Unelma asui Ruotsissa. Tulkkia apuna käyttäen Ulla kävi kirjeenvaihtoa Yrjön kanssa. He ehtivät tavata vain kerran Leningradissa ennen Yrjön kuolemaa.

Ulla teki useita matkoja eri puolille Neuvostoliittoa, missä tapasi sukulaisiaan. Kuten mainitsin, hänen tarinastaan YLE/FST teki vuonna 1989 dokumenttielokuvan "Ulla från Ingermanland". Elokuva on nähtävissä Youtubessa. Vuonna 2019 Ulla kirjoitti myös elämäkerran "Pakenemassa Stalinin varjoja" (Flykt undan Stalins skugga). Elämäkerta on saatavilla englanniksi ja ruotsiksi.

Maria Pekontytär Ukkonen (o.s. Lempinen, syntynyt 1908) oli kummitätini ja Hetun ja Pekon toiseksi vanhin tytär. Hän meni naimisiin Kaljalan kylästä kotoisin olleen Antti Paavonpoika Ukkosen kanssa. He ehtivät saada kaksi poikaa. Perhe karkotettiin vuonna 1936 Bolshaya Visheraan, Novgorodin alueelle. Maria oli siellä töissä lasitehtaalla siskonsa Helenan kanssa. NKVD vangitsi Antin vuonna 1938, minkä jälkeen hänen kohtalonsa oli arvoitus. Vasta vuonna 1991 Maria sai ilmoituksen, että Antti oli ammuttu Levashovossa lähellä Pietaria muutaman viikon vangitsemisen jälkeen. Maria pyysi viemään hänet sinne. Kävimme yhdessä Levashovon metsässä, missä

joidenkin arvioiden mukaan olisi yli 45 000 ruumista joukkohaudoissa. Suurin osa näistä ihmisistä oli ammuttu etnisistä syistä vuosina 1937–1953. Karkotuksen jälkeen Maria halusi päästä asumaan Valkeasaaren ja kuoli siellä 96-vuotiaana. Maria on haudattuna Systerbeckin hautausmaalle.

Kiitos

Sukututkimukseni jatkuvat. Haluaisin sydämellisesti kiittää niitä henkilöitä, jotka auttavat minua tässä tehtävässä. Saan paljon apua **Pirkko Kosolta** ja **Risto Toivoselta**.

Miksi teen tätä? Haluan, että lapseni tulisivat tuntemaan juurensa ja että myös muut ihmiset saisivat paremman käsityksen inkerinsuomalaisten kohtaloista. Syntymäaikojen ja -paikkojen lisäksi on oleellista tallentaa ihmisten tarinat. Keräämiäni tarinoiden kautta haluan välittää sukumme historiaa ja kokemuksia tuleville sukupolville. Tutkimustyön tarkoitus on myös varmistaa, etteivät Inkerin kansan vaikeat koettelemukset unohdu eivätkä toistu.

Sukututkimus on auttanut minua ymmärtämään paremmin juuriani ja niitä vaihteita, joita sukuni on kulkenut. Se on ollut syvästi palkitseva harrastus, joka on yhdistänyt minut suvun historiaan ja auttanut minua säilyttämään perinteitä ja tarinoita. Minä löysin myös uusia sukulaisia. Tulevaisuudessa aion jatkaa tutkimustyötäni ja toivon, että voimme yhdessä säilyttää ja kunnioittaa inkerinsuomalaisten perintöä.

INKERILÄISTEN LAULUN JA TANHUN VOIMAA – KYNNYS KÄVVEEN LÄMPENÖÖ, KÄYMÄTÖIN KYLMENEE!

Teksti: Tarja Ruohonen Kuvat: Asta Ahola-Salovaara

Inkeriläisten 32. laulu- ja tanhujuhla. Nouse Inkeri ry:n järjestämä Viron inkerinsuomalaisten laulu- ja tanhujuhlan pidettiin 7.–9.2023 Viron Harjumaalla Padisen luostarin alueella.

Padisen Luostari sijaitsee 45 kilometriä Tallinnasta länteen viehättävissä maisemissa, historian henkäilyissä. Täällä inkeriläiset ystävineen saivat kokoontua yhteisten kohtalonvaiheiden ja muistojen äärelle. Tunteiden risteily oli varmasti monisäikeistä, mutta yhdessä laulaen ja tanssien mennyttä työstettiin jälleen kerran himppasen pienemmäksi ja ilo piirun verran isommaksi. Hyvin elävästi minulle aukeni Astan avulla Padisen vanha luostari- ja alueen erityislaatuisuus, jonka suojissa sukulaiskansojen oli riemullista kohda-

ta, laulaa ja tanssia. Heinäkuun 8. päivänä juhla alkoi kahdelta Pölkulan muistolehdoista, jossa luettiin vaikuttava runo inkeriksi. Runo kertoo Tuuterin miehestä ja alkaa: ”Äitiseni, rakka-hani, emoni, miun kultani, luet ain Tuutarista, huastoit sorjast synnyinmuusta, puhuit kauniista kirkost, Tuutarin mäen ilosta.”

Muistolehdoista siirryttiin hiljentyään Paldiskin kaupungin hautausmaalle inkerinsuomalaisille omistetun muistokiven luokse.

Seminaari ja musiikkia

Kallasten majoituspaikan hienoissa puitteissa juhlaväki osallistui seminaariin, joka tarjosi ajateltavaa ja tietoa aiheesta ”Suomen ja Viron papit inkerinsuomalaisia palvelemissa ja sielunhoitoa tarjoamassa vuosina 1921–1991.” Seminaarin jälkeen vietettiin rentouttava, osallistujia yhdistävä ja vahvistava nuotioilta.

Sunnuntaina Padisen luostari saikulla iloisten laulujen ja tanhujen harjoitukset, joiden jälkeen liput nousivat salkoihin Padisen kulttuuritalolla. Siellä pidettiin myös avauspuheet ja yhteislaulut. Erikoisen soittimen - säkkipillin - säestyksellä lippuja hulmuttaen siirryttiin Padisen luostarinkirkkoon, jossa Jumalanpalveluksen piti pastori **Tomi Kallanne**.

Kirkon jälkeen saatiin nauttia riemukkaista esityksistä luostarin alueella ja sen ympäristössä. Lauluina raikuivat katrillit, valssit ja polkat, muun muassa *Maamme/Mu isamaa*, inkeriläisten kansanlaulu *Omal maal*, *Inkerin valssi* (Vladimir Kokko ja Valdo Preema), *Nouse Inkeri*

(Mooses Putro), *Kesäillan valssi* (Oskar Merikanto) sekä *Sininen ja valkoinen* (Jukka Kuoppamäki).

Välittömiä kohtaamisia

Asta kertoi, että hänen juhlaansa kohotti erityisesti inkeriläisten välittömyys ja ystävällisyys. Hän sai yhtäkkiä lahjaksi hatun! Kie-liongelmat ratkottiin viro-suomi-sanakirjalla, käsillä puhuen, arvailten ja naurua helskytellen! Tanssien ja laulaen satapäisen kulkueen riennossa Asta tunnisti kaipuuta ja kysymyksiä, mutta myös hyvää mieltä ja yhteyttä esivanhempia.

Juhlaväki oli pukeutunut kansallispukuihin, naiset fereseihin, Astakin omaansa. Pitsikoristeiset säpsät, pikkukatut hatut, koristivat monien hiuksia. Inkeriläisten käsityötaito on ihailtavaa, sillä kaikki puvut oli koristeltu huolella ja monipuolisesti. Tässä ajattelen lämmöllä anoppiani, joka oli aivan hurjimustaitoinen ja nopsakas käsitöissä. Hän halsi kangaspuut, ompelukoneet, neulat, puikot ja virkkuukoukut.

Yksisarvinen ja keto-orvokki

Juhlan vaakunaeläin on yksisarvinen, myyttinen olento, hyveellisyyteen ja puhtauteen ohjaava eläin. Se toimii hyvän ja pahan välisessä taistelussa. Padisen luostarin konsolin yksisarvisen hännän kärkeä koristaa lilja-aihe. Lilja on synonyymi Neitsyt Marian neitsyydelle ja puhtaudelle. Itsepäinen ja tavoittamaton yksisarvinen tottelee vain Neitsyttä, pyhyiden lähdettä maan päällä. Luostarin alkuperäisasukkaille, sisterssiläisille, Maria-kultti edusti ritarikunnan alkuajoista, 1300-luvulta, lähtien hurskauden pyrkimyksiä, joita luostarin asukkaat tavoittelivat.

Keto-orvokista, viola tricolorista, tuli vuodesta 1996 alkaen Inkerin kansalliskukka Inkerin kulttuuriseururan järjestämässä kilpailussa. Kolmivärinen, vaatimaton kukka kuvaa inkerinsuomalaisen monipuolista elämää ja sitkeyttä sekä lipun ja vaakunan värejä. Orvokki symbolisoi myös rakkautta ja uskollisuutta. Asta oli ostanut somat orvokit korviinsa. Viesti kulkee.

Maa päällään ihmeitä kantaa!
Sain kutsun Suomen Inkeriliittoon Anne Tarsalaisen Juuret ja siivet -kirjan julkistamistilaisuuteen. Kirjan aiheen kiinnostavuuden lisäksi ajatukseni oli saada ideoita oman kirjani vastaavaan vaiheeseen. Ihme tapahtui, kun tilaisuus sai osaltani aivan uuden merkityksen tutustuessani Asta Ahola-Salovaaraan. Hän pyysi minut mukaansa Viron Harjumaalle inkerinsuomalaisen laulu- ja tanhujuhlaan. Lilja-anoppini on kotoisin Lempaalasta, joten innostuin ja

lupasin kirjoittaa juhlasta. Lähtöni kuitenkin estyi, mutta lupaus kirjoittamisesta pitää, kun kasaan juhlatunnelmia Astan innoittamien kokemusten ja runsaan kuvakavalkadin pohjalta.

Anoppini on kertonut niukasti Inkerin ajoistaan, joten arvaan, että lähden muistot ovat yhä kipeitä. Urhokkaasti hän on vaihtanut surut, ollut lempeä äiti, ehtoisa emäntä sekä hyvän mielen ja kannustuksen jakaja. Koen hänen kohdallaan vahvasti tohtori Toivo Flinkin ajatukset Inkeri -lehdessä (joulukuu 2017, sivu 4), että inkerinsuomalaisuus on mielentila ja henkinen ryhti. Se ei ole sidoksissa maantieteeseen, vaan kulkee mukana uusisakin olosuhteissa.

Uskon, että nämä kaksi säkeistöä Salli Savorina-Iivariisen runosta Etsin Juuriani (Runoja ja runoelma Nevan rannoilla) kuvaavat kaikkien inkeriläisten kaipuuta ja koskettavat myös Liljaa.

*Entistä kotiani etsin
lapsuuteni kesiä,
kotipellon kukkia,
etsin syksyn kypsyyttä
aina omilla kotiveräjillä.*

*Etsin muistojen talvia,
tuiskuja, revontulia.
Etsin omaa tähteä,
onko sinne kirjoitettu kohtaloni?
Kerran kaikki muistot varmaan
ma elävinä hautaan vien.*

TAPAHTUMAKALENTERI

SYYSKAUDEN 2023 INKERI-ILTAPÄIVIEN OHJELMAT:

Inkeri-iltapäivät pidetään Karjalatalon Inkeri-salissa
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki

Lauantaina 30.9. klo 14.00

Anitta Iline esittelee inkeriläisiä perinneruokia.

Lauantaina 28.10. klo 14.00

Syyskokous vain jäsenille

Lauantaina 11.11. klo 9.00 – 15.00

Sukututkijat opastavat. Mahdollisesti saamme johdatuksen DNA:n saloihin sukututkimuksen näkökulmasta klo 12.00 – 13.00. Tarkista nettisivuiltamme lähempänä ajankohtaa www.inkeriliitto.fi.

Lauantaina 25.11. klo 14.00

Anni Reuter esittelee väitöskirjansa Inkerinsuomalaisten karkotus, hajaannus ja vastarinta sekä kirjoittamaansa tietokirjan Suomalaiset Stalinin vainoissa (SKS Kirjat).

Lauantaina 9.12. klo 14.00

Joulujuhla.

Ilmoitamme ohjelmista myös nettisivuillamme www.inkeriliitto.fi sekä jäsenistölle sähköpostitse.

Ohjelmista voi tiedustella myös puhelimitse liiton toimistosta 045 261 2342.

Hyvinkään Inkeri-kerho

Syksyn 2023 kerhotapaamiset kuukauden ensimmäisenä sunnuntaina klo 14.00 Hyvinkään seurakuntakeskuksessa. Perinteinen joulujuhla joulukuussa.

Tiedustelut pj. Leila Salo p. 040 567 7065

leila.salo@hotmail.com

hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura

Tiedustelut:

Inkeri Ojala 040 071 6727

inkeriojala@gmail.com

Kokoontumiset: Vuorikatu 37, Lutherin kirkko kuukauden toinen maanantai (13 – 15).

Ilmoittajille

Tapahtumakalenteriin toivotut ilmoitukset tulee toimittaa toimitussihteerille lehden kaksoisivulla ilmoitettuun aineiston vastaanottopäivään mennessä. Otamme mielellämme vastaan myös muita kuin kerhojen ilmoituksia.

Turun seudun Inkeri-seura

Tapahtumat Varissuon kirkolla, tilaisuudet alkavat kello 14.

La. 4.11. Pyhäinpäivän kunniakäynti Turun hautausmaalla inkeriläisten muistomerkillä ja kahvitarjoilu Varissuon kirkossa (kunniakäynti klo 12, kahvitilaisuus klo 14)

Ti. 26.12. Joulujuhla Tapaninpäivänä

Muu toiminta:

Terveysneuvonta ja vastaanotto, käsityö ja askartelukerhot, päivystys- ja kirjastotoiminta, Inkerin historiaan ja kulttuuriin liittyviä teemailtoja, nuorten ja lasten toimintaa (kerhot, kulttuuri- ja luontoretket ym.), tietokoneen ja puhelimen käytön tukea ikäihmisille, Lauluryhmä Orvokki, uusia jäseniä toivotaan

Viikoittaiset ohjelmat löytyvät seinäilmoituksesta, Facebookista ja puh. 045 668 7628.

Yhteystiedot:

puhelin 045 668 7628

sähköposti tsis.turku@gmail.com

Facebook Turun seudun Inkeri-seura ry

Käyntiosoite Kousankuja 5 A, 20610 Turku Varissuo

Helsingin seudun Inkeri-seura

Anitta Iline

anitta@inkeriseura.com p. 050 565 9805

Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa (Käpylänkuja 1, Helsinki)

Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894

***Inkeriläiset – unohdettu kansa* podcast-sarja on nyt julkaistu!**

Podcast on puheohjelma, joka julkaistaan internetissä tai podcast-palvelussa. Sen etuna perinteiseen radion puheohjelmaan verrattuna on mahdollisuus kuunnella ohjelmaa ajasta tai paikasta riippumatta.

Sarja on toteutettu osana Inkeriläisten Sivistyssäätiön, Kansallisarkiston ja Suomalaisen Kirjallisuuden seuran yhteistä Inkeri ja inkeriläisyys - muistot talteen, arkistot haltuun yhteistyöhanketta. Vieraina sarjassa kuullaan Inkeriä ja inkerinsuomalaisuutta tutkineita henkilöitä sekä inkeriläistaustaisia puhujia. Haastattelijana jaksoissa toimii inkeriläisen maaorjan jälkeläinen, Tero Kekki

Viisiosainen sarja on kuunneltavissa seuraavissa palveluissa:

SOUNDCLOUD <https://on.soundcloud.com/Fzqkf>

SPOTIFY <https://spotifyanchor-web.app.link/e/tMad3FWNPAb>

APPLE PODCASTS <https://podcasts.apple.com/fi/podcast/inkeril%C3%A4iset-unohdettu-kansa/id1692755671?l=fi>